

Områdets struktur och utveckling

Den tidiga utvecklingen

De första husen på Umeå universitets campusområde färdigställdes sent sextiotal och tidigt

sjuttiotal efter en utbyggnadsplan av arkitekten Hans Brunnberg. Hans Brunnberg var inspirerad av CF Möllers universitetsområde i Århus, karakteriserat av sammanhållen gul tegelarkitektur, rik grönska och centrering kring en campusdamm. Byggnaderna i Umeå organiserades noggrant efter fakultetstillhörighet, med naturvetenskapliga och teoretiskmedicinska institutioner i söder.

Där fanns de stora expansionsmöjligheterna mot såväl söder som öster. Universitetet uppfördes på jungfrulig mark, ca två km från stadscentrum och i nära anslutning till det nybyggda sjukhuset.

I det tidiga förslaget låg sjukhus och universitet i direkt anslutning till varandra, utan mellan-liggande trafikled. Huvudinfarten från centrala staden låg i korsningen mellan Strombergs väg och Axtorpsvägen, i det nordvästra hörnet.

Trafikförsörjningen planerades med inifrånmatning, vilket innebar att det lokala vägnätet huvudsakligen planerades mellan bebyggelsen och det inre parkrummet.

Redan från början placerades kårhus och bibliotek som centrala anläggningar i nära anslutning till dammen. Området i anslutning till dammen utgör campusområdets torg. Av illustrationen framgår att hela parkrummet med såväl damm som bäck var tänkt som ett samlat rum, tydligt avgränsat genom vägar och där bakom bebyggelse. Parkeringsbehovet var väl tillgodosett, med många p-platser i nära anslutning till husen.

I 1980-talets utvecklingsplan har trafiksystemet bytts från inifrånmatning till ringmatning, utan möjlighet till genomfart. Blå vägen skiljer av universitets- och sjukhusområdet från centrala staden. Kvartersstrukturen har blivit mer kompakt och storskalig men fortfarande hänger universitets- och sjukhusområdena ihop. Utvecklingsplanen erbjuder stora utbyggnadsmöjligheter inom det centrala campusområdet och det tidigare så tydligt utsträckta parkrummet ändrar form.

I planen leder en representativ boulevard från öster (Gösta Skoglunds väg) rakt in i det centrala området mellan sjukhuset och universitetet, där den avslutas med en rondell/vändplats.

Köksvägen var aldrig illustrerad med den tyngd, som den kommit att få i dag.

En följd av ringmatningen och en mera kompakt, storskalig kvartersstruktur blev att entréerna in till universitetsområdet måste planeras om. Lösningen blev infarter till

parkeringsplatser i samtliga väderstreck. Någon huvudentré eller inbördes hierarki mellan entréerna finns inte redovisad. I planen från 1980-talet myntas begreppet ”kvartersstruktur”. Detta avser samlade byggnadsytor, som gav en geometrisk struktur innanför det jättelika, sammanhållna kvarteret. Kvartersstruktur på det sätt som är förhärskande i dagens stadsplanering förekommer inte. För trafikplaneringen är det fortfarande ringmatning som gäller.

Fördjupad översiktsplan för Universitetsstaden

Den fördjupade översiktsplanen för Universitetsstaden antogs 2013. Planens syfte är att skapa förutsättningar för en fortsatt stark utveckling av sjukhus- och universitetsområdet. Ett mål i planen är att integrera Universitetsstaden med centrala Umeå och angränsande delar. Grundprinciperna innebär att stadsdelen i framtiden omformas till ett område med funktionsblandning och med tydlig stadsstruktur, vilket innebär uppbyggnad i kvarter med stadslivsgynnande verksamheter i gatuplan. Nya funktioner som i framtiden kan integreras på campusområdet är bl. a boende, områdesanknuten företagsutveckling, eller kanske service och handel i större omfattning än idag.

Universitets- och sjukhusområdet uppfattas som åtskilt från centrala Umeå och Öst på stan på grund av Holmsundsvägen, järnvägen och en nivåskillnad på 15-20 meter. Ett mål i översiktsplaneplanarbetet är att integrera Universitetsstaden med centrala Umeå och angränsande stadsdelar. Möjligheten att skapa gena cykelvägar som kopplar ihop de stora målpunkterna vid huvudcampus och centrala Umeå föreslås utredas. En gångbro över Holmsundsvägen, med möjlighet till bättre kontakt med konstnärligt campus finns redan detaljplanelagd. I den fördjupade översiktsplanen speglas en ambition om att tydligare integrera universitets- och sjukhusmiljöerna till varandra så att kopplingen mellan forskningsmiljöer och sjukhusets kliniker stärks.

Översiktsplanen anvisar en stadsmässig förtätning med möjlighet till byggnadshöjder om fyra till sex våningar. Placering av ny bebyggelse ska bidra till en tydlig stadsstruktur där byggnader längs huvudstråk ska stötta gaturummet och helst placeras i kvartersgräns. Detta för att skapa rumslig stadga men också för att öka orienterbarheten i området. Universitetsplatsen pekats ut som den framtida centrala platsen i stadsdelens västra del. Platser blir en av de viktiga orienteringspunkterna i stadsmönstret.

Den föreslagna ”Universumesplanaden”, som förtätas på båda sidorna löper från Universitetsplatsen i öst-västlig riktning och mynnar ut i ett torg vid Universums entré. ”Universitetsesplanaden” löper från Universitetsplatsen i nord-sydlig riktning och passerar

Samverkanshuset på dess västra sida. Stor vikt läggs vid hög kvalitet i utformning av de offentliga rummen med träd, belysning, möblering och marksten.

Campusområdet i dag präglas av rik grönska, men det finns få områden avsatta som park. Planen förespråkar att en grönstruktur för hela området läggs fast. Här betonas vikten av att parkstråk med olik karaktär skapas. I översiktsplanen är campusområdets grönstruktur en viktig stomme och planförfattaren föreslår en utveckling av tankar kring hur denna kan differentieras och ges olika karaktär.

Planen anvisar ett gatunät av trafikerade stadsgator istället för dagens separerade trafiksystem. Ambitionen är att, på sikt, förbättra tillgängligheten och orienterbarheten genom att utveckla ett kvartersanpassat, sammanhängande gatunät inom områdets olika delar. Gösta Skoglund's väg och Strombergs väg/Universitetsvägen föreslås bli huvudgator. På sikt ska gatornas karaktär förändras så att hastigheten minskas. Bl. a föreslås ett stort antal rondeller i korsningspunkterna med andra gator. För universitetets del ändras inte trafikstrukturen nämnvärt genom den fördjupade översiktsplanen. Principen är fortfarande utifrånmatning, vilket försvårar orienterbarhet och tillgänglighet.

Gång-och cykeltrafik och kollektivtrafik ska prioriteras framför biltrafik, vilket medför att biltrafiken kan begränsas. I planen finns en rad åtgärder för att göra resande med cykel eller kollektivtrafik säkrare och mera attraktivt. Det finns angivet ett behovstal för cykelparkering om 0,7-0,8 platser per student, vilket tydliggör ambitionen att uppmuntra ökat cyklande.

När det gäller parkering för biltrafik föreslås ett samlat grepp för hela områdets parkeringsbehov i syfte att öka nyttjandegraden av olika verksamheters parkeringsanläggningar.